

ECOLOGIE

RAPPORTAGE

nader onderzoek ecologie

nabij Blauwe Hoefsweg

Klundert

Rapportage nader onderzoek ecologie nabij Blauwe Hoefsweg, Klundert

Opdrachtgever

Gemeente Moerdijk
Postbus 4
4760 AA Zevenbergen

Rapportnummer

18818.003

Versienummer

D1

Status

Eindrapportage

Datum

6 oktober 2022

Opsteller

De heer L. Golterman, MSc

Paraaf

Kwaliteitscontrole

De heer drs. A.N. de Keijzer

Paraaf

DAAROM ECONSULTANCY

KWALITEITSZORG

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

CERTIFICERING

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhand-boek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

BETROUWBAARHEID

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

GELDIGHEID ONDERZOEK

In het algemeen kan gesteld worden dat een onderzoek geldig is voor een periode van 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van het onderzoek opnieuw te toetsen.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING.....	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	3
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK	3
	3.1 Verdere onderzoeken	3
4	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	4
5	ONDERZOEKSRISULTATEN	7
	5.1 Steenmarter, bunzing, wezel en hermelijn.	7
	5.2 Algemene soorten.....	7
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING.....	8
	6.1 Algemene soorten.....	8
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	9
	7.1 Conclusie	9

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Gemeente Moerdijk opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Blauwe Hoefsweg te Klundert.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en de ontwikkeling van woningen.

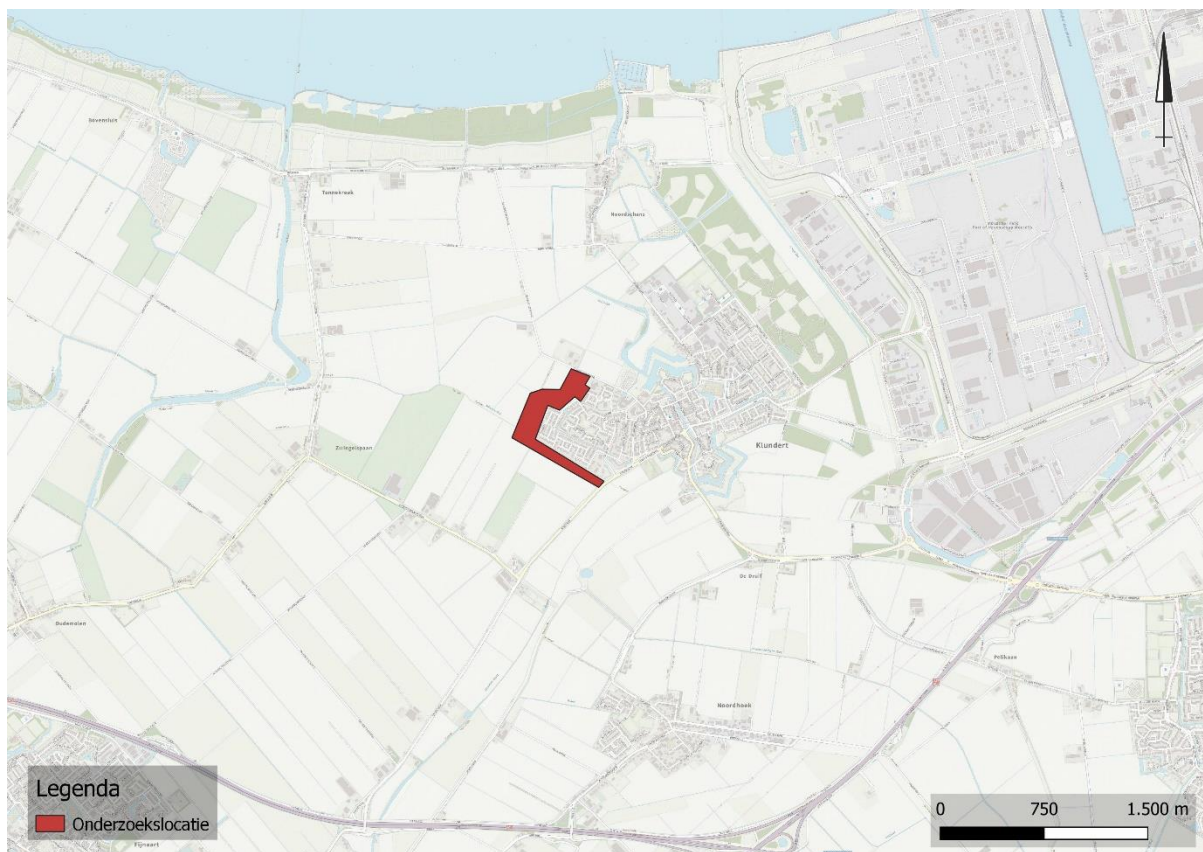
Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in april 2022 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 18818.002, versie D1, d.d. 3 mei 2022).

Econsultancy is lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (± 12,5 ha) ligt aan de nabij Blauwe Hoefsweg, te Klundert. In figuur 1 is de ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Topografische ligging onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft braakliggende agrarische percelen, voor teelt van gewassen zoals ui. De grond bestaat uit stevige klei. De percelen zijn omringd met steil aflopende sloten met een lage waterstand. Naast enkele percelen staan wilgen. Op de zuidelijke percelen vindt bomencultuur plaats. Een enkel perceel is begroeid met gras. Ten oosten van de onderzoekslocatie is het dorp Klundert gelegen. Het dorp bestaat uit huizen met tuinen met grote omtrekken. Aan de noordkant van het dorp is een tuinbouwbedrijf gelegen. Ten noorden van de onderzoekslocatie mondt het Haringvliet uit in het Hollands Diep. Ten westen en zuiden van de onderzoekslocatie zijn meer agrarische percelen gelegen. Deze zijn voornamelijk vlak en voor het grootste deel onbegroeid.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens woningen te realiseren op de percelen. Hierbij blijven de sloten behouden.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan (18818.002) zijn de volgende conclusies getrokken:

De onderzoekslocatie biedt potentiële migratieroutes aan voor de hermelijn, bunzing en wezel. De greppels zijn mogelijk onderdeel van de potentiële looproutes voor de steenmarter. De onderzoekslocatie bevat ondiepe sloten die door de marterachtigen gebruikt kunnen worden wanneer ze tussen twee gebieden bewegen. Ook zijn er holen aangetroffen die kunnen dienen als rust- en voortplantingsgebied. Rietruigtes en andere beplanting bieden beschutting aan deze vier soorten. Nader onderzoek is voor deze vier soorten dus noodzakelijk.

De onderzoekslocatie bevat geen potentiële nestgelegenheden voor algemene broedvogels. Er wordt geadviseerd om snoei-afval en hopen met grond of zand zo min mogelijk te laten liggen tijdens de werkzaamheden. Zo worden potentiële nesten voorkomen en eventuele vertraging ook.

De voorgenomen ingreep zal geen negatief effect hebben op in de omgeving verblijvende vleermuizen mits maatregelen worden genomen. Deze maatregelen betreffen het gebruik van vleermuisvriendelijke verlichting in de nieuwe situatie. Vleermuisvriendelijke verlichting is amberkleurig met omlaag staande armaturen. De vriendelijke verlichting geeft de vleermuis mogelijkheden om het foerageergebied, de vliegroutes en de verblijfplaatsen te blijven gebruiken. De verlichting dient gebruikt te worden bij het verlichten van de bomenrijen bij de onderzoekslocatie en in de nieuwe situatie. Hierdoor zal de functionaliteit van het gebied behouden blijven. Daarnaast is het uitzetten van de verlichtingen rondom het bouwterrein in de avond een maatregel die getroffen moet worden.

Voor beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn overtredingen ten aanzien van de Wet natuurbescherming wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van sporen en/of vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling niet aan de orde. Wel dient met betrekking tot algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht waarbij al het redelijk-kerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het beschadigen van individuen te voorkomen.

Met betrekking tot Natura-2000 gebieden zijn externe effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie ten behoeve van het toekomstige gebruik van de woningen niet op voorhand uit te sluiten, daarom wordt geadviseerd om de lopende AERIUS berekening toe te passen op het stikstofgevoelige Natura-2000 gebied.

3.1 Verdere onderzoeken

In dit nader onderzoek wordt enkel ingegaan op de marterachtigen van de eerste alinea.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Tabel 4-1 bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel 4-1 Onderzoeksinspanning per soortgroep

		februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september
steenmarter	tijdstip	-	overdag						-
	datum		29-06, 13-07, 27-07, 10-08						
	functie		territorium						
bunzing, wezel en hermelijn	tijdstip	-	ochtend						-
	datum		29-06, 13-07, 27-07, 10-08						
	functie		zomerverblijf						

Tabel 4-2 geeft een overzicht van de weersomstandigheden tijdens het onderzoek.

Tabel 4-2 Omstandigheden onderzoek

Datum	Tijd	Temperatuur	Wind	Weersomstandigheden
29-06-22	14:15 - 16:00	28 °C	1 BFT (Z)	Helder
13-07-22	09:00 - 10:30	22 °C	3 BFT (ZW)	Helder
27-07-22	14:45 - 16:00	21 °C	3 BFT (NNO)	Helder
10-08-22	12:15 - 12:45	28 °C	3 BFT (ONO)	Helder

Het onderzoek is protocollair uitgevoerd. Tijdens het eerste veldbezoek zijn cameravallen neerzet op potentiële looproutes van marterachtigen (zie figuur 2). De camera's bestonden uit behuizingen met daarin een fotocamera. Er zijn verschillende methodes van behuizing en lokmiddelen gebruikt: BuBo (1x), Struikrover (1x) en Mostela (2x). De camera's reageren op beweging en maken foto's elke halve minuut nadat ze door beweging zijn ingeschakeld. In de drie nabezoeken zijn de camera's gecontroleerd op batterij, werking en inhoud van de simkaart. De simkaarten zijn telkens gelegeerd en weer terug gestopt, om een te vol geheugen te voorkomen.

Figuur 1. Locaties van de cameravallen en sloten. De cameravallen zijn aangegeven met gele stippen. De sloten zijn aangegeven met lichtgroene lijnen.

Helaas was na het eerste veldbezoek één camera en behuizing kapotgegaan. De boer, die tevens beheerder is van het terrein is met een maaier over de camera heengegaan (zie figuur 3). De opdrachtgever was wel op de hoogte van de locatie van de camera, de beheerder niet. De camera was niet meer te repareren. Een andere camera is door een onbekende reden bij het laatste bezoek uitgeschakeld. De simkaart was nog intact.

De handreiking kleine marters in relatie tot soortenbescherming (2017, bijlage 3) geeft aan dat er per 12 hectare potentieel terrein, 4 cameravallen benodigd zijn. Op de onderzoekslocatie zijn enkel de sloten onderdeel van het potentiële leefgebied. De gewassenteelt op de akkers is ongeschikt habitat voor marterachtigen. De oppervlakte van de sloten is bij elkaar opgeteld zo'n 1.920 m² (zie figuur 2). Dit gebied wordt voldoende gedekt door de camera's. De cameraval die kapot is gegaan dekte een deel van de sloten die richting de bestaande verbouwing lopen (zie figuur 4). Deze sloten worden gezien als minder geschikt als migratieroute, gezien ze geen verbinding vormen tussen twee potentiële leefgebieden. Ondanks de ongelukkige uitval van één camera is het onderzoek nog goed uitvoerbaar geweest en hebben deze gebreken geen invloed gehad op de resultaten.

Figuur 2. Schade aan behuizing cameraval.

Figuur 4. Kapotte cameraval en daardoor minder gedekte sloten.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Steenmarter, bunzing, wezel en hermelijn.

Tijdens het onderzoek zijn op geen van de camera's foto's gezien van een van deze soorten marterachtigen. Ook zijn er geen sporen, zoals wissels, uitwerpselen of etensresten gevonden. Vervolgstappen omtrent deze soortgroep wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

5.2 Algemene soorten

Op de camera's zijn verschillende algemene grondgebonden zoogdieren en huisdieren waargenomen (zie figuur 4 t/m 7).

Figuur 3. Spitsmuis (soort onbekend).

Figuur 4. Muis (soort onbekend).

Figuur 5. Vos.

Figuur 6. Huiskat.

De waarneming van de vos betreft een enkele waarneming. De akkers op de onderzoekslocatie bieden geen mogelijkheid voor de vos om een vossenhol in te graven. Het talud van sloten biedt dit wel, echter is een enkele waarneming onvoldoende om een vossenhol aan te nemen. Vervolgstappen zijn niet noodzakelijk. Deze algemene grondgebonden zoogdieren zijn wel beschermd onder de zorgplicht (zie figuur 6).

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Algemene soorten

Alle algemene soorten zijn beschermd volgens artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. De eerste twee leden luiden als volgt:

Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Gemeente Moerdijk een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de nabij Blauwe Hoefsweg te Klundert.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en de ontwikkeling van woningen.

7.1 Conclusie

Op de onderzoekslocatie zijn geen marterachtigen aangetroffen. Vervolgstappen omtrent deze soorten zijn niet noodzakelijk.

Op de onderzoekslocatie zijn algemene soorten zoals de spitsmuis en de vos aangetroffen. Doordat dit enkele waarnemingen zijn en de onderzoekslocatie geen nestgelegenheid biedt aan de vos zijn verdere vervolgstappen niet noodzakelijk. Wel dient er tijdens de werkzaamheden rekening gehouden te worden met de zorgplicht. Ook dient er rekening gehouden te worden met de maatregelen die uit de conclusie van de quickscan zijn gekomen, welke in hoofdstuk 3 van dit rapport herhaald zijn.

Geadviseerd wordt om te werken volgens een op maat opgesteld ecologisch werkprotocol.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Broedseizoen

Voor het broedseizoen staat in de wet geen vaste periode. De looptijd verschilt per soort en varieert per jaar. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart en 15 augustus.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.